

MOTO:

“Este înțelept nu acela care e preocupat de ceea ce-i lipsește, ci acela care se bucură de ceea ce are”.

(Democrit)

“Vulpea știe multe, dar cel care o prinde știe și mai multe”.

(Cervantes)

Onoarea Universității

ABSOLVENȚII FIMCM LA ... TOKYO

Absolvenți ai Facultății de Inginerie și Management în Construcția de Mașini, specialitatea TCM, au fost angajați de firma SOL-PLUS & ARRK EASTERN fondată de consernele japoneze SOL-PLUS CO., LTD (<http://www.sol-plus.co.jp>) și ARRK PRODUCT DEVELOPMENT GROUP, LTD (<http://www.ark.com>) Contractul este de 7 ani - 2 ani în Japonia și 5 ani în Moldova și alte țări europene

La Senat

Ședința din 22 septembrie 2005

Pe agendă au fost înscrise următoarele teze:

1. Totalurile admiterii-2005. Probleme și sarcini pentru anul universitar 2005-2006.

Raportor: președintele Comisiei de admitere, rectorul UTM, acad. AȘM, prof. univ. I. Bostan.

2. Pregătirea corpurilor de studii și a căminelor studențești pentru noul an de studii.

Raportor: prorectorul pentru Serviciul Administrativ și Construcții Capitale P. Spănu.

3. Probleme curente.

Întotdeauna perioada de vară iulie-august pentru universități este plină de emoții deosebite și mare responsabilitate, pentru că vine admiterea noului contingent de studenți. Or, se știe că de noile admiteri depinde în mare măsură bunul mers al universității în general.

Tocmai de aceea în fiecare an universitar la prima ședință a Senatului din septembrie se iau în analiză „Totalurile admiterii”. Referatul de bază este susținut de obicei de către președintele Comisiei de Admitere, rectorul universității.

În „Admiterea-2005”, a comunicat Senatului dl Ion Bostan, rectorul UTM, academician, au fost înmatriculați 5400 de studenți. Este un nou record în planul dat. Acest lucru vorbește, desigur, de prestigiul UTM în mozaicul învățământului superior din RM: calitatea bună a procesului de studii și a cercetărilor științifice; alcătuirea bine gândită a listei (nomenclatorului) de specialități: a celor tradiționale și a celor nou deschise.

Universității Tehnice i-au fost distribuite de la Guvernul RM 1295 de locuri cu finanțare bugetară pentru pregătirea cadrelor la 45 de specialități. Pentru prima dată s-au alocat locuri bugetare pentru specialitatea „Biotehnologii industriale”. Concursul pentru un loc bugetar se exprimă prin 2:1.

Măsurile întreprinse de UTM pentru

asigurarea unei admiteri eficiente au fost multiple. Raportorul a menționat unele mai elocvente:

- întâlniri ale profesorilor UTM cu elevii școlilor medii, liceelor, colegiilor din raioane, municipii, orașe;

- publicarea materialelor informative în 8 ziare republicane, în 2 cataloage „Admiterea-2005” (inclusiv în raioanele de est ale RM). La „Radio Moldova” și „Antena C” în perioada 1 iunie – 25 august s-au difuzat 218 spoturi; la „Euro TV” – 20 de spoturi și o emisiune interactivă cu participarea verigii de conducere a UTM și a Comisiei de Admitere;

- 2 numere (unul color) ale gazetei UTM „Mesager Universitar”, consacrate admiterii, au fost repartizate în licee, școli, colegii;

- „Ziua ușilor deschise” cu participarea a peste 600 de elevi din republică;

- 5 Olimpiade Tehnice Republicane în aprilie la Chișinău, Bălți, Cahul.

Toate măsurile direcționate spre Admitere s-au bazat pe Planul de activități discutat și ajustat permanent la ședințele Consiliului de Administrație și ale Senatului.

În premieră, la inițiativa UTM, Regulamentul de admitere a prevăzut înmatricularea în afara concursului a premianților la Olimpiadele organizate de către instituțiile de învățământ superior. Sperăm că această inițiativă se va păstra în Regulament și pe viitor, fapt ce va spori interesul tineretului pentru studii la UTM, care tradițional organizează olimpiade pe câteva domenii.

Privitor la subiectul înmatriculării prin contract, raportorul a specificat:

„De menționat că planul de admitere la studii prin contract, propus de UTM, a suferit o intervenție din partea Ministerului Educației, Tineretului și Sportului în sensul reducerii și a constat 2930 de locuri, ceea ce este mai puțin decât în anul 2004. Prin urmare, decalajul dintre cerere și ofertă a adus la depășirea planului stabilit pentru studii prin

contract. Cu scopul racordării planului de înmatriculare la studii prin contract, este cazul să înaintăm ministerului de resort o propunere – ca planul de înmatriculare la studii în prin contract să fie racordat după prima sesiune academică (de iarnă), deoarece mulți studenți se înscriu la admitere din alte motive decât cele privind studiile nemijlocit: nu frecventează cursurile, sesiunile etc. Și, respectiv, sunt exmatriculați până la sesiune sau după anunțarea rezultatelor acesteia.

La studii în bază de contract au fost depuse 4509 cereri (în anul 2004 – 4232 cereri)”.

În final, raportorul a subliniat că pe viitor se cere o activitate continuă pe tot parcursul anului pentru pregătirea admiterii următoare.

Admiterea la UTM a fost monitorizată de Ministerul Educației, Tineretului și Sportului și obiecții nu s-au depus.

Faptul că UTM a înmatriculat în 2005 mai mulți studenți decât în 2004 este un succes al întregului colectiv universitar.

Senatul UTM a adoptat și un șir de propuneri pentru Ministerul Educației, Tineretului și Sportului privind îmbunătățirea anumitor aspecte de organizare a acestui important moment social – admiterea în instituțiile de învățământ superior din RM.

La punctul al doilea de pe agenda Senatului, dl Pavel Spănu, prorector pentru Serviciul Administrativ și Construcții Capitale, a expus foarte multe date care s-ar rezuma într-o formulă optimistă: zecile de blocuri de studii și cămine ale UTM au fost renovate și mobilate conform necesităților și posibilităților, inclusiv cu ajutorul sponsorilor. Procesul didactic decurge în condiții satisfăcătoare. Drept fapt educativ pozitiv a fost enunțată participarea activă a studenților la lucrările de renovare.

Lucrările de reparații și construcții la UTM, cu o gospodărie enormă, se

efectuează anul înapoi. Pentru a evita dificultățile privind căutarea unor noi și noi organizații de construcții pentru efectuarea unor atare lucrări, Senatul a decis organizarea unei Secții de reparații chiar în cadrul UTM, care va lucra pe parcursul întregului an pe acest teren.

Precum se știe, la ședințele Senatului, pe lângă chestiunile principale de pe agendă, pregătite din timp și detaliat, figurează și un punct suplimentar – „Probleme curente”. E și natural, deoarece tumultul cotidian pune diferite întrebări, aduce diferite probleme, într-adevăr „curente”, care nu suferă amânare. Iată care au fost de data aceasta „Problemele curente”:

- „Cu privire la conferirea titlului „Doctor Honoris Causa” dlui Willem Hendrik Gispen, rector Magnificus al Universității Utrecht, Olanda. Senatul a votat unanim acordarea titlului onorific dlui Gispen (la 5 octombrie a avut loc ședința festivă a Senatului UTM, având pe agendă realizarea acestui act solemn).

- „Cu privire la divizarea Catedrei „Bazele designului și creației tehnice” de la FIU în două catedre: „Design și tehnologii poligrafice” și „Design vestimentar”. Senatul a hotărât divizarea.

- „Cu privire la instituirea unei noi catedre la FUA”, la care se concentrează predarea disciplinelor de specialitate plus desenul, pictura și sculptura, predate la toate specialitățile de la facultate. A raportat dl Nistru Grozavu, decanul FUA. Senatul a votat pentru instituirea Catedrei „Designul interiorului” la FUA.

- Senatul a hotărât formarea unei specializări noi la UTM – „Transport vama”. În legătură cu deschiderea portului de la Giurgiulești va apărea și necesitatea de cadre.

Senatul a discutat și alte chestiuni curente. Cititorul interesat ar putea apela la materialele de arhivă privind ședința dată a Senatului UTM.

Sindicatul în acțiune

Realizarea prevederilor Contractului Colectiv de Muncă

Pe 23 septembrie 2005 **Comitetul Sindical – colaboratori** de la UTM a organizat o adunare de lucru împreună cu rectorul UTM, dl **Ion Bostan**, academician.

Dl **Ion Pocaznoi** a subliniat importanța conlucrării permanente între organizația sindicală a UTM și Administrația UTM pentru a menține în continuare atmosfera benefică de activitate a acestei mari instituții de învățământ ingineresc cu cca. 23 de mii de studenți și angajați spre buna asigurare a economiei naționale cu specialiști calificați la nivel european, spre ridicarea neabătută a nivelului cultural al societății.

Ca un preambul al acestei întâlniri cu rectorul au fost organizate ședințe ale birourilor sindicale la facultățile și subdiviziunile UTM. În special, s-a discutat problema realizării Contractului Colectiv de Muncă între angajați și Administrația instituției.

Diversele cerințe, propuneri, sugestii formulate pe la facultăți și subdiviziuni au și constituit, subiectul întrunirii Comitetului Sindical – colaboratori cu rectorul UTM.

Prima serie de chestiuni puse în discuție s-a referit la salarizarea, formarea și distribuirea suplimentului la salariu.

Să le expunem succesiv, așa cum au fost formulate în agenda Comitetului Sindical.

1. Majorarea suplimentului la salariu, ținându-se cont de majorarea sarcinii didactice și de inflația reală.

La acest punct fundamental, într-un stil foarte transparent, rectorul UTM, dl Ion Bostan, a demonstrat care e situația privind bugetul UTM și ce posibilități reale sunt pentru a atribui la salariul de bază din bugetul de stat un anumit supliment. Acest supliment este extras din așa numitul “cont special”, care se formează în temei din taxele de studii plătite în casa UTM de către studenții înmatriculați pe bază de contract.

Așadar, din bugetul “contului special” al anului universitar curent egal cu **60,3 de milioane de lei**, după o analiză minuțioasă, Consiliul de Administrație

în anul universitar 2005-2006 a prevăzut **24 de milioane de lei** contra **16 milioane de lei** în anul universitar 2004-2005 pentru suplimentarea fondului de salarizare. Din această sumă fac parte și **2 milioane de lei**, destinate pentru ajutoare materiale tuturor angajaților. Anul acesta vor fi 3 ajutoare materiale ca și în anul trecut.

Astfel, cadrele didactice vor avea un supliment la salariul de bază cu un coeficient diferențiat pe facultăți, de la **2,6** până la **2,8**. Este necesar să explicăm însă că Administrația UTM fixează coeficienții raportate la salariile de bază **de azi** și aceste coeficienți vor rămâne neschimbate până la finele anului universitar. În calculul coeficienților intră și cele 3 ajutoare materiale care vor fi acordate tuturor colaboratorilor, deci câte 3 salarii de funcție.

2. Păstrarea sporului la salariu pentru gradul științific și în cazul când cadrul didactic îndeplinește muncă prin cumul.

În această problemă rectorul UTM, dl Ion Bostan, a specificat că sporul pentru gradul științific constituie o indemnizație fixă - **200 de lei** pentru doctori și **500 de lei** pentru doctori habilitați, avându-se în vedere doar **calificarea** persoanei, indiferent de **munca didactică** pe care o execută. Rectorul a mai precizat că mecanismul de acordare a acestei indemnizații nu depinde de administrațiile universităților, ci de Guvern. În opinia sa ar fi mai corect de acordat indemnizație și la sarcina prin cumul. Însă autonomia universitară de care dispunem nu ne permite decât să ne subordonăm deciziilor instanțelor superioare.

3. A se acorda cadrelor didactice de vârstă pensionară dreptul de a preda ore în plus peste sarcina didactică, dacă există decizia Consiliului facultății.

Rectorul a apreciat înalt aportul incontestabil al colaboratorilor-pensionari în dezvoltarea universității și în consolidarea prestigiului universității. Rectorul UTM, dl Ion Bostan, consideră că este necesar de a pregăti schimbul de mâine al corpului didactic. În același timp, trebuie să rugăm cadrele didactice-pensionate să-și con-

tinue activitatea didactică, deoarece este foarte necesar să asigurăm continuitatea și transferul de experiență ce-l dețin către tinerele generații de cadre didactice. Or, fără întinerirea corpului didactic, viitorul universității poate fi afectat grav. Iată de ce trebuie să stimulăm angajarea la locurile vacante a celor mai buni absolvenți. Cât privește o oarecare situație concretă la o catedră sau alta, ca o excepție de la regulă, Administrația UTM va examina fiecare caz în parte. Subiectul întineririi corpului didactic preocupă administrația în permanență, a mai adăugat rectorul UTM. De câțiva ani dintr-un fond special al rectorului tinerelor cadre didactice li se atribuie un supliment aparte. Acest fond va fi aplicat și în continuare. În același sens universitatea caută să amelioreze condițiile de trai prin construcția unor noi case de locuit cu prețuri mai accesibile, oferirea pe cât e posibil a unor spații locative în cămine, oferirea loturilor de pământ cu ajutorul autorităților locale, pentru construirea caselor etc.

4. Stabilirea pentru personalul didactic auxiliar (inginerii catedrelor) a unui coeficient la supliment egal cu cel stabilit pentru cadrele didactice.

Rectorul UTM, dl Ion Bostan, a specificat că coeficientul la supliment va fi majorat și va constitui cca. 2 și pentru personalul didactic auxiliar.

5. Majorarea suplimentului la salariu pentru personalul de deservire a blocurilor de studii în situația în care numărul studenților s-a mărit în anul universitar 2005-2006.

Rectorul UTM a notat că și această categorie de angajați va beneficia de o majorare respectivă a salariului. S-a specificat însă că majorarea salariului în cazul dat va fi conectată la factorul calității de deservire. Calitatea deservirii va fi monitorizată continuu de administrațiile facultăților.

6. Acordarea unui spor de plată pentru activitatea îndrumătorilor de grupe, în funcție de numărul respectiv de studenți.

Și la acest articol, după cum a afirmat rectorul UTM, se prevede o majorare a plății. Dar s-a mai specifi-

cat și faptul că munca de **educație** constituie o **componentă indispensabilă** în activitatea fiecărui cadru didactic și nici într-un caz munca de educație nu poate fi echivalată cu sporul simbolic la salariul îndrumătorului de grupă academică.

Sindicaliștii au mai formulat și alte puncte oarecum mai particulare, asupra cărora nu au fost opinii divergente cu Administrația UTM în persoana rectorului. Este vorba de următoarele:

- **stabilirea unor indemnizații suplimentare în caz de căsătorie, nașterea copiilor, ambii soți fiind angajați ai UTM;**

- **deschiderea unor puncte de alimentație la etajele de sus ale FCIM, FIMM, FIMCM și FTMIA între orele 11.00 – 12.00;**

- **încheierea Contractelor individuale de muncă cu toți angajații la angajare în serviciu etc;**

- **formarea unui fond special la UTM care ar contribui la ieftinirea билетelor de odihnă la baza “Politehnic” (Zatoca) pentru angajații UTM.**

La capitolul “Protecția muncii” Comitetul sindical – colaboratori a formulat anumite revendicări, la rezolvarea pozitivă a cărora administrația UTM lucrează cu toată responsabilitatea. Revendicările acestea sunt următoarele:

- **necesitatea stringentă de instalare a sistemelor de ventilare și canalizare, precum și a conductei de apă la depozitul de reactive chimice la FTMIA;**

- **necesitatea atestării locurilor de muncă, inclusiv acelor de la calculatoare;**

- **a ameliora condițiile de muncă ale colaboratorilor Catedrei de Educație Fizică,**

- **necesitatea examenului medical periodic al angajaților UTM, la locul de lucru.**

Adunarea comună a Comitetului Sindical – colaboratori cu administrația UTM în persoana rectorului, dl Ion Bostan, academician, a avut un caracter constructiv, îndreptat spre îmbunătățirea continuă a activității colectivului universitar.

Expozițiile UTM

Acesta a fost genericul sugestiv al expoziției de pictură și sculptură, rodul a 11 ani de creație a profesorului și pictorului **Victor Cobzac**, care s-a desfășurat la Centrul Expozițional “Constantin Brâncuși” din Chișinău.

Domnul Victor Cobzac este angajatul UTM. Predă de câțiva ani buni la specialitatea “Design industrial”(FIMCM). Este o mândrie pentru UTM să aibă un asemenea cadru didactic care, după cum a spus dl **Vasile Ajder**, șeful Catedrei “Proiectarea și Fabricarea Mașinilor Agricole”, prin inginerie a îndrăznit să creeze arta, frumosul.

Alături de mulțimea de discipoli – studenți ai UTM și elevi ai Liceului de Arte Plastice “Igor Vieru”, pictori, sculptori, fotografi, au

“Timpul în anotimp”

venit să-l susțină și să-i exprime cuvinte frumoase în numele întregului colectiv al UTM dnii: **Valerian Dorogan**, prorector pentru cercetare științifică; **Valeriu Podborschi**, lect. super. și coordonator al specialității “Designer industrial”, **Ilie Manole**, lect. super.; **Ion Pocaznoi**, președinte al Comitetului Sindical, colaboratori.

Dl **Constantin Spânu**, decanul FIU și critic de artă: “Am descoperit la Victor Cobzac poezia în pictură. Nu face o pictură forțată, ci una armonizată, liniștită, dar și închisă în sine, într-un fel, lăsând astfel câte o mică ușă pentru cei din afară”.

Pentru dl Victor Cobzac cele mai frumoase urări de bine, felicitări și multă inspirație artistică și inginerescă!

La Consiliul de Administrație Educația - nucleul muncii zilnice

Pe lângă problemele înscrise pentru examen pe ordinea de zi, decanul FUA, dl Nistor Grozavu, a organizat pentru membrii Consiliului de Administrație o excursie în aripa blocului de studii nr. 9 recent reparată. Reparația a inclus înlocuirea geamurilor dinspre strada Cuza Vodă cu geamuri termopan, schimbarea completă a sistemului termic, a punctelor igienice și renovarea unor săli de studii. Dl Ion Bostan, rectorul UTM, academician, și decanii-colegi s-au arătat a fi mulțumiți de calitatea lucrului efectuat. D-lui a înaintat propunerea de a fi creată o echipă specială de constructori, angajați ai UTM. Această propunere vine în scopul de a evita lucrările de reparație necalitative de pe la diverse firme. Pe lângă această echipă s-a propus și încadrarea studenților de la diferite facultăți în timpul practicii de vară, care, la rândul lor, să fie remunerați.

Pe ordinea de zi a urmat subiectul **„Despre numirea îndrumătorilor de grupe academice și organizarea muncii educaționale la facultăți”,** la care a raportat fiecare decan în parte. Discuțiile au

evidențiat un caracter mobilizator în ceea ce privește organizarea muncii educaționale la facultăți. Decanii-raportori au menționat faptul că îndrumătorii de grupe au fost numiți după anumite principii: profesori tineri, mai aproape de vârsta studenților, precum și profesori cu experiență în domeniu. Dl **Nistor Grozavu**, decanul FUA, a subliniat faptul că la FUA îndrumătorii de grupă rămân în funcția dată până la finele studiilor tânărului, dar nu numai primii doi ani cum e obișnuit la UTM. Ideea dlui Grozavu trebuie luată în seamă, pe cât se vede, și la celelalte facultăți. Dl **Constantin Spânu**, decanul FIU, a propus instituirea unui prodecan pentru educație. La unele facultăți (FRT, FIMM), îndrumătorii de grupe organizează adunări cu părinții și experiența trebuie extinsă. Foarte importante sunt orele educative, studenților să le fie aduse la cunoștință normele de conduită la UTM. Una din funcțiile fundamentale ale îndrumătorilor de grupă este să-i învețe pe studenți să învețe. După cum a accentuat dl **Grigore Musteață**, decanul FTMA, aici se conține și principalul nucleu în educație: omul care

știe și vrea să muncească, va fi și bine educat în fond. Dl **Nicolae Turcanu**, decanul FIEB, a adus la cunoștință că la FIEB există aceleași probleme similare altor facultăți: acomodarea psihologică a studenților, comportamentul unor profesori etc. De aceea, pe lângă îndrumătorii de grupe cu studenții, mai lucrează și doi psihologi. Acum am început și editarea gazetei facultății **„Econom X”,** care desigur va avea un rol educativ serios. Cuvântul scris are o mare putere de influență.

În această ordine de idei, nu a putut fi trecut cu vederea și comportamentul unor profesori, nivelul lor de educație. Un profesor adevărat este obligat să reprezinte un etalon de bună conduită și educație.

Cu referințe privind organizarea muncii educaționale la facultăți s-a prezentat și dna **Zinaida Stratan**, directorul bibliotecii tehnico-științifice, care a menționat că este necesară formarea culturii informaționale, crearea unei mentalități informaționale. Dumneai a solicitat decanilor ca îndrumătorii de grupe să colaboreze mai strâns cu biblioteca, deoarece un sondaj efectuat recent pe

un eșantion de 200 de studenți de la diverse facultăți a arătat faptul că studenții au nevoie de ajutorul bibliotecii - 98 la sută. Prorectorul pentru formare continuă a cadrelor, dl **Valentin Amariei**, a propus organizarea seminarelor cu îndrumătorii de grupe, la care aceștia să fie instruiți în tema activității educative cu studenții: etica comportamentului studentului, arta comunicării student-profesor și profesor-student etc. Dl **Petru Todos**, prim-prorector UTM, în încheierea discuțiilor a accentuat faptul că datoria de a fi educator trebuie să fie cerută fiecărui profesor și oglindită numaidecât în planurile individuale.

Dl **Ion Bostan**, rectorul UTM, a făcut o analogie cu universitățile din SUA, unde există un cod deontologic al studenților și care impune acestora comportamentul prescris, iar în caz de încălcare - eliminarea.

Consiliul de Administrație, la propunerea dlui **Pavel Spânu**, prorector pentru Serviciul administrativ și Construcții Capitale, a decis eliminarea din cămine a studenților care încălcă regulamentul.

Senat festiv

Rectorul olandez – „Doctor Honoris Causa” la UTM

Pe 5 octombrie a.c. în sala de festivități a avut loc ședința Senatului UTM ocazională de conferirea titlului „Doctor Honoris Causa” dlui Wilem Hendrik Gispen, Rector Magnificus al Universității Utrecht, Olanda.

Înaltul titlu onorific i-a fost conferit dlui Gispen prin hotărârea unanimă a Senatului UTM din 22 septembrie 2005.

La momentul festiv din 5 octombrie în fața membrilor Senatului UTM a luat cuvântul dl **Ion Bostan**, rectorul UTM, academician, pentru a expune o prezentare a personalității onoratului rector olandez.

Wilem Hendrik Gispen s-a născut în

1943, în orașul Utrecht, Olanda. După absolvirea Universității din Utrecht, în 1965, își continuă studiile postuniversitare și în anul 1970 susține teza de Doctor.

Pe parcursul anilor 1971-1972 activează în calitate de profesor invitat la Universitatea din Carolina de Nord, SUA. Din 1973 până în 1976 realizează un vast program de studii post-doctorale la universitățile din Milano (Italia), Upsala (Suedia), Gainesville (Florida, SUA), Irvine (California, SUA).

Wilem Hendrik Gispen este un savant cu renume mondial. Rezultatele cercetării-

lor științifice ale D-sale sunt reflectate în peste 600 de publicații, inclusiv 16 monografii și culegeri editate în țară și peste hotare.

Din 2001 până în prezent este Rector Magnificus al Universității Utrecht.

Impunătoare sunt meritele dlui Gispen ca organizator al învățământului superior. Domnia Sa participă activ la elaborarea politicii Comunității Europene în domeniul învățământului superior, coordonează un șir de programe internaționale. Fiind membru activ al diverselor comitete științifice și academice internaționale, inclusiv al Comitetului Științific NATO, dl profesor Gispen s-a angajat să promoveze proiectele UTM în aceste prestigioase foruri internaționale.

Vom menționa că Guvernul olandez, prin programele de asistență tehnică, este foarte activ în Republica Moldova. Investițiile Olandei în republica noastră sunt net superioare investițiilor altor țări. Iar dl Gispen este o persoană bine cunoscută și apreciată în conducerea de vârf a Olandei și opinia D-sale are o valoare deosebită în inițiativele olandeze de susținere și finanțare a cercetărilor și educației.

Dl profesor Gispen este dispus să

sustină crearea Centrului Polivalent „EUROUNVERS-MOLDOVA XXI” în or. Vadul lui Vodă (construcție comună a UTM și USMF), contribuind în acest scop la atragerea mijloacelor financiare ale Guvernului Olandei și municipiului Utrecht prin cofinanțare.

În calitatea sa de rector al Universității din Utrecht, dl prof. Gispen a propus să fie instituite burse de studii, fiecare cu o valoare de 2500 euro anual, pentru studenții de la trei universități din Moldova, inclusiv de la Universitatea Tehnică. În prezent se elaborează mecanismul de valorificare a burselor.

Dl prof. Gispen va contribui la dotarea profilatorului UTM cu utilajul medical necesar, precum și la utilizarea laboratoarelor cu aparatul medical necesar pentru instruirea studenților FCIM, specialitatea „Electronica și informatica medicală”.

Dl prof. Wilem Hendrik Gispen promovează continuu relațiile de bună prietenie între universitățile noastre, susținând și încurajând eforturile de integrare în Spațiul European al Învățământului Superior din Moldova.

Conferințe internaționale Microelectronică și Știința calculatoarelor

acest domeniu, de exemplu, prin Fundația americană CRDF sau corespondenta acesteia în Moldova - MRDA.

Dl **Ion Bostan**, rectorul UTM, academician al AȘM, a subliniat clarviziunea societății noastre, inclusiv, se înțelege, a diferitelor foruri de conducere, personalități active de a dezvolta masiv învățământul universitar informațional prin facultățile respective la UTM, în primul rând, precum și în cadrul altor universități de la noi. Numai la Catedra de Microelectronică a UTM în cei 40 de ani de existență, de la înființarea la Chișinău a Institutului Politehnic, au fost pregătiți peste 1400 de specialiști de înaltă calificare. Au fost pregătiți, de asemenea, și peste 150 de doctori și doctori habilitați, care au susținut cu putere științifică remarcabilă dezvoltarea electronicii și microelectronicii în Moldova.

În mai 2005 Moldova a aderat la Procesul de la Bologna. Acest fapt ne obligă să susținem calitatea învățământului universitar ingineresc la nivel european, îmbinând organic aspectul pur didactic cu cel de cercetare științifico-tehnică. Acest lucru se realizează și se va realiza și mai intens pe viitor, inclusiv prin mobilitatea studenților și profesorilor pe tot arealul universitar european și mondial.

Dl **Sergiu Sâtnic**, șef de departament la Ministerul Dezvoltării Informaționale al RM, a

expus o panoramă de măsuri ce traduc în fapt edificarea societății informaționale în Republica Moldova, ca scop prioritar și strategic în dezvoltarea statului nostru. În acest sens se lucrează permanent la stabilirea bazei normative și legislative. Edificarea unei economii naționale, bazate pe procedee electronice, educația electronică, știința electronică - sunt repere spre care tind eforturile statului în sensul dat.

Ca exemplu mobilizator vom specifica aici că absolut fiecare funcționar public va trebui în viitorul cel mai apropiat să poată lucra la calculator. Fără un certificat adevărat nimeni nu va putea aspira la o funcție publică. În acest sens trebuie să se desfășoare și o amplă campanie de instruire a funcționarilor publici.

Dl **Teodor Sisianu**, membru-corespondent al AȘM, prof. univ., dr. hab., savant care a condus Catedra „Microelectronică și dispozitive cu semiconductori” timp de 24 de ani, a expus la conferință întregul istoric, de fapt, al domeniului în varianta lui moldovenească, amintind aici și clarviziunea primului rector al Institutului Politehnic din Chișinău, **Sergiu Rădăutan**, savant marcant, a altor cercetători, profesori. Acea clarviziune a fost foarte benefică pentru ziua de azi, căci acum Moldova poate să se integreze în arealul informaticii europene cu toată încrederea, având, în primul

rând, potențialul intelectual-tehnic, adică baza bazelor.

Dl **Rajenda Singh**, profesor la Universitatea Clemson din SUA, pe baza unor concludente argumente statistice, a scos în evidență rolul informatizării ca fenomen actual de o importanță covârșitoare în creșterea generală a țărilor slab dezvoltate. Ideile expuse se refereau desigur și la noi și tocmai de aceea ne vor fi de mare folos.

Conferința a lucrat și în secții: „Micro-optoelectronică”, „Nanoștiința și nanotehnologia”, „Știința calculatoarelor”, „Comunicația și sistemele electronice”, „Noi tehnologii în instruirea universitară”. Un mare număr de cercetători, profesori, doctoranzi de la noi și din țări străine și-au expus rezultatele investigațiilor fie la tribună, fie sub formă de postere (191 de comunicări).

A fost și o a treia zi a conferinței - 17 septembrie: Simpozion cu tema „Transfer tehnologic în ingineria electronică, materiale multifuncționale și mecanică fină”. Este deci o expresie logică a finalizării oricărui cercetări științifice - practica vieții.

Toate comunicările autorilor au fost de cu vreme tipărite în două volume solide (900 de pagini), pe care le-au primit participanții pentru a lua act de nivelul și aria cercetărilor.

Sigur că organizarea unei asemenea conferințe internaționale cere eforturi serioase și acestea au fost depuse, în special, de amfitrioana adunării - Catedra de Microelectronică și Dispozitive cu Semiconductori, de șeful acesteia, dl **Victor Sontea**, prof. univ., dr., de colegii D-sale.

Succesul a fost deplin, tocmai pentru că munca zilnică este plină.

În zilele de 15-16 septembrie 2005 UTM (în particular, două facultăți: Radioelectronică-Telecomunicații (decan dl Sergiu Andronic, conf. dr.) și Calculatoare-Informatică-Microelectronică (decan dl Ion Balmaș, conf. dr.), în colaborare cu Academia de Științe a Moldovei și Asociația de Cercetare și Dezvoltare din RM, a organizat cea de-a IV-a Conferință Internațională cu genericul „Microelectronica și Știința Calculatoarelor”.

Conferința s-a desfășurat în ambianța pitorească a parcului din sectorul Râșcani al Chișinăului, unde își are sediul Institutul Muncii. Au participat cca 250 de savanți, profesori universitari din peste 20 de țări, cu asistența activă, mult promițătoare a studenților, masteranzilor și doctoranzilor interesați de la UTM și de alte universități din Chișinău. Au fost demonstrate rezultatele, performanțele obținute în diferite centre științifico-tehnice, universități și firme de producție: microelectronică, nanoștiință, nanotehnologii, tehnologii informaționale, telecomunicații, precum și instruire de cadre.

S-a evidențiat că domeniul acesta atocuprinzător al informaticii cunoaște o dezvoltare tot mai impetuoasă, lucrurile fiind comparate cu anterioarele 3 conferințe de acest fel, organizate în anii 1995, 1998, 2002.

Președintele Academiei de Științe a Moldovei, dl **Gheorghe Duca**, academician, a subliniat în cuvântul său de salut importanța unei asemenea foarte largi conferințe internaționale în domeniul informaticii, care stă la baza progresului general al lumii contemporane, inclusiv al tânărului nostru stat.

Domeniul informaticii se află într-o intensă expansiune și la noi în Moldova, dovadă fiind multiple proiecte și granturi cucerite de cercetătorii din

Înainte-mergătorii**Grupa de elită**

Am avut foarte plăcuta ocazie de a cunoaște o grupă de elită, despre care s-a vorbit motivat în universitate mai demult, există și o hotărâre a Senatului UTM în acest sens.

La FIMCM grupa deja există încă din anul trecut. Este condusă de dl **Vasile Marina**, prof. univ., dr. hab. Inițiativa benefică a profesorului rezidă în predarea unor module suplimentare la cursurile tradiționale pentru studenții dotați, în cazul concret al celor două facultăți – FIMCM și FIMM. Au și fost întocmite programe pentru 9 discipline fundamentale: Analiza tensorială, Ecuații diferențiale cu derivate parțiale, Știința materialelor, Termodinamica proceselor ireversibile, Teoria elasticității, Teoria

plasticității și fluajului, Metode numerice de calcul în mecanica corpului solid deformabil, Mecanica experimentală, Micromecanica materialelor compozite.

Din experiența sa, dl Marina conchide că prin asemenea grupe studenții interesați și tenace își vor acumula credite în plus în afara planului de studii, acestea fiindu-le de folos peste ani fie la studii de masterat-doctorat, pentru a îmbrățișa, eventual, și cariera didactică universitară, fie pentru cercetări, îmbrățișând cariera de investigator.

În grupa de elită studenții vor studia în plus, în afara timpului cerut de orarul obișnuit, de regulă, în zilele de sâmbătă. Deci acești tineri sunt într-adevăr niște convin-

și în a-și stabili un traseu deosebit de carieră. Căci elita înseamnă întâi de toate muncă, muncă în plus. Aceasta bucură deosebit de mult: convingerile de studiu, convingeri din plăcerea studiului în plus.

Sar iată ce spun ei.

Ludmila Bahnari: Îmi place munca de studiu și am venit aici în grupa de elită anume pentru ea – munca de studiu. Am voință de a depune un efort în plus și asta mă va lansa, eu cred.

Leonid Pavlov: Din anii de liceu mi-a plăcut matematica, am fost și la diferite tabere de matematică. Or aici, în grupa de elită, voi aprofunda tocmai studiile de matematică și altele adiacente. Nu mă interesează, de exemplu, businessul. Mă interesează cercetarea, proiectarea și încă de pe acum, de la anul I, mă gândesc că oricum voi ajunge la masterat-doctorat și poate și în continuare... Așa numitul timp liber, care la unii studenți, din păcate, este de fapt timp

pierdut fără efect plauzibil, pe mine nu mă interesează. Pentru sport?... Da, pentru sport voi avea timp, fără îndoială. Cine știe a munci, găsește și timpul necesar sportului, doar e sănătate...

Dionisie Lupanciuc: Mă bucur că UTM are asemenea grupe de elită, căci faptul și mie îmi deschide mai multe oportunități. Eu sunt pasionat de cercetări, de a descoperi noul în cercetări. Desigur trebuie să avem priorități în viață – pentru mine prioritar sunt studiile. Studiile cât mai profunde, inclusiv aici, în grupa de elită.

Pe câte știm, încet-încet, grupe de elită se cristalizează și la celelalte facultăți. Vom scrie cuvinte de susținere călduroasă și pentru ele. Pentru că grupele de elită vor stimula, prin exemplul lor plin de exuberanță muncii de studiu, sâr-guința neîntreruptă la carte pe toată universitatea.

Leo LEON

Munca educă**Studenții amenajează stadioanele**

Munca de studiu sigur că e una care cere efort și efort continuu, deci este un bun educator. Studenții noștri în marea majoritate depun acest efort. Motivația aici este personală: studentul muncește ca să ajungă a fi cineva – specialist performant, manager priceput, personalitate obștească etc.

Dar mai este și munca de folos obștesc, cea fără motivație personală directă. Să zicem munca fizică de ajutor la amenajarea stadioanelor în universitatea în care înveți – Alma Mater, UTM.

A fost nevoie de ajutor la diferite lucrări la stadioanele UTM – unul cu iarbă, altul pregătindu-se pentru covor artificial. Studenții de la majoritatea facultăților au venit, au lucrat în primele săptămâni ale lui septembrie.

Dar cei mai activi au fost studenții de la 4 facultăți: FIMM, FIMCM,

FCIM și FRT. Lor le-au fost aduse mulțumiri chiar la ședința Senatului UTM din 22 septembrie de către dl **Pavel Spânu**, prorectorul pentru Serviciul Administrativ și Construcții Capitale.

Iar rectorul UTM, dl **Ion Bostan** chiar acolo, la stadioane, le-a spus băieților că pe vremea altor studenți, celor din generația profesorilor de azi, munca fizică de folos obștesc era un factor educativ permanent. Prin urmare, și azi trebuie să atragem studenții la lucrări de asemenea folos, la amenajarea terenurilor și edificiilor UTM, iar din punct de vedere didactic această muncă va fi considerată drept un aspect de practică. Studenții care au lucrat la stadioane au avut și bucuria unei stimulări financiare: rectorul a dispus o remunerare de câte 500 de lei pentru fiecare.

Vedeți câte aspecte folositoare poate avea munca de folos obștesc.

Practica ACGV

În vara anului curent Catedra "Alimentări cu căldură și gaze, ventilație" a îndreptat la stagiul de practică didactică 59 de studenți, anul doi, iar la stagiul de practică tehnologică 32 de studenți, anul trei. Durata stagiului de practică didactică e de trei săptămâni, inclusiv o săptămână practică de sudare la uzina "Etalon" a UTM. Aici se obțin deprinderi inițiale în cele mai uzuale tipuri de sudare la executarea instalațiilor – sudarea electrică manuală și cea cu gaze. Alte două săptămâni de practică au fost realizate sub formă de excursii la întreprinderile SA "Moldovagaz", SA "Termocom", precum și la întreprinderi cu sisteme complicate de ventilare și condiționare a aerului. Practica didactică și-a atins pe deplin scopul.

În conformitate cu contractele întocmite, bazele stagiului de practică tehnologică au fost foarte diverse: instituții de proiectare, întreprinderi de construcții și exploatare. În asemenea întreprinderi studenții anului trei au lucrat timp de patru săptămâni în posturi de proiectanți, precum și ca simpli muncitori.

Cele mai solicitate baze de practică și în anul acesta au fost SRL "Chișinău-Gaz", SA "Incorgaz", SA "Termocom", SA "Gazproiect", SRL "Gagauz-Gaz" etc. În SA "Incorgaz", spre exemplu, studenții-practicanți au fost incluși în echipe de muncitori cu experiență la construcția conductelor de gaze din oțel și polietilenă. Munca lor s-a făcut cu remunerare. Studenții au obținut cunoștințe practice bune privind proiectarea, executarea și exploatarea sistemelor de alimentări cu căldură și gaze, ventilație. Atare cunoștințe constituie un fundament trainic în formarea tânărului inginer-constructor, specializat în domeniul alimentării cu căldură și gaze, ventilație.

Stagii de practică la Catedra ACGV**Nu te lăsa "îndrumat" de Clubul "Boom"**

A mai apărut așa... din buruie-ne, un club pentru studenți – Clubul "Boom". Are desigur în spatele său un sponsor cu bani, căci editează tot felul de calendare, mape, mici broșurele, cartonașe de reclamă – toate pe hârtie scumpă, în culori scilpitoare. Diferiți agenți plătiți special apar prin campusurile studentești ale UTM și înmânează din mers băieților și fetelor câte o mapă strălucitoare, conținând în ea tocmai materiale de propagandă pentru a atrage tinerii în păianjenul acestui Club "Boom".

Dar ce scrie în aceste materiale? Iată un cartonaș-invitație:

"Clubul Boom:
Fiecare miercuri:
- Distracții
- Concursuri
- Mesaje pentru viață
- Muzică
- Cafenea
Casa de Cultură a USM, str. Ti-ghina, et. 2, ora 18.00.

Cei ce vin prima dată primesc un cadou – CD RW".

Dragă student al UTM! Știi foarte bine că studiile ingineresti nu sunt ușoare. Cer muncă serioasă zi la zi. Ai lecții, ai lucrări de laborator, ai exerciții la computer, căci nici un specialist

astăzi nu poate avansa în profesie fără a ști să lucreze cu computerul etc. Mai vrei să faci, poate, și cercetări tehnico-științifice la cercul respectiv. Mai trebuie să faci și sport, căci trebuie să-ți întărești sănătatea – când ai s-o faci, dacă nu acum, în studenție. Trebuie să mergi și la bibliotecă, eventual să cauți și în Internet o carte, o informație inginerescă. Vrei să te ocupi, poate, și într-un cerc artistic (Fanfara UTM vestită; Ansamblul de Cântec și Dans popular "Tineretea", vestit și el; dans sportiv; Ansamblul de muzică ușoară), vrei să te ocupi de teatru, la TVC (fie la facultate, fie pe întreaga universitate) etc., etc.

Pe scurt, ai venit la UTM să-ți faci o carieră pe viață, să-ți croiești soarta, să devii un inginer european, un intelectual modern.

Dar... când colo, apare, uite, o cine știe ce organizație ascunsă sub numele de "Viață nouă – mișcare studentească creștină" și încearcă să-ți împuiască capul cu:

- Distracții;
- Cafenea etc... după ora 18.00.

Iar acolo unde-i "Distracție – cafe-nea", este fără îndoială și... o bere... un vin... o țigară... Până colo târziu în noapte, încât a doua zi la lecțiile in-

ginerești energie... ioc. Ia-o de unde nu-i.

Dar ce înseamnă să rupi o zi, o singură zi din șirul scump al studentului? Înseamnă să te cam împotmolești mai departe, căci o singură verigă dacă lipsește nu mai ai lanțul întreg.

După aceea vine și nota mai slabă – întâi, poate una, pe urmă mai multe... toate slabe.

Și?...

Și te amărăști câte oleacă în suflet, și dacă nu deschizi ochii la timp și să te oprești cu "Distracții – cafenea" la Clubul "Boom", poți ajunge la... exmatriculare din UTM.

Iată că în loc de carieră, de formarea profesiei frumoase de inginer, cerută și la noi, și în țări străine, ai rămas... nenorocit.

Asta vrei?

Sigur că nu. Atunci aruncă la gunoi "mapele și hârtiile strălucitoare" ale Clubului "Boom". Nu te lăsa momit de invitația dulce-găroasă a Clubului "Boom", căci el așa, parcă pe nevăzute, îți subminează viitorul, cariera, te nenorocește.

Deschide ochii, dle student!

Gazete studențești la facultăți

Un foarte puternic factor educativ este gazeta. Fiecare om reacționează activ, dacă numele lui este dat publicității pe pagini de ziar – fie pozitiv, fie negativ... dar mai bine pozitiv.

E foarte bine că studenții au înțeles acest fapt și (unii) s-au pus pe lucru.

Doi dintre ei de la FEn, Sergiu Ungureanu și Sergiu Aparatu, cu eforturi destul de serioase, au pus începutul unei gazete generale pe toată universitatea cu titlul "**Adevărul studentesc**". Primul număr a și apărut în septembrie: 8 pagini, format A4 cu un tiraj de... tocmai 700 de exemplare, editat la Secția de redactare a UTM și difuzat (câte 65 de exemplare) pe la toate facultățile.

Studenții-redactori ai "**Adevărului Studentesc**" Sergiu Ungureanu și Sergiu Aparatu au poziție cetățenească activă,

fapt ce se întrevine din moto-ul de lângă titlul gazetei: "**Ești student – fii activ. Implică-te!**", precum și din caracteristica gazetei cuprinsă în afirmația "**Publicație liberă și independentă a studenților**".

Se vrea deci ca această poziție cetățenească activă imprimată gazetei "**Adevărul Studentesc**" să orienteze toată studențimea în viața de toate zilele. Președintele Comitetului sindical-studențiu, dl **Anatol Alexei** a și pus "**Adevărul Studentesc**" pe site-ul organizației, deci în Internet.

Bravo acestor studenți de la FEn! Acum ei caută să formeze un nucleu de studenți interesați în continuarea gazetei de la toate facultățile.

Cuvântul scris pentru public, așa cum se arată a fi într-o gazetă, are mare putere de influență. Acest lucru s-a priceput la

FIEB și la FTMIA. La aceste două facultăți au început să apară gazete xeroxate, destul de bune.

La FIEB gazeta se numește "**Econom X**". Redactor este studentul **Dumitru Ionascu**. Gazeta are un motto destul de original – "**Citește! pentru că-ți place**".

Le urăm studenților de la FIEB și dlui decan **Nicolae Turcanu**, care este animatorul inițiativei date, succese la următoarele numere ale "**Econom X**", care, credem, vor apărea multe-multe, realizându-și rolul de educator înțelept al colectivului de studenți și profesori.

La FTMIA apar două gazete. Una în limba rusă, alta în limba română. La conținut ambele gazete arată bine. Atâta doar că, pare-se, ar fi mai bine ca să fie unite ambele într-una singură, fie mai

voluminoasă, cu articole și în română și în rusă cu o singură redacție – studenți din grupe române și ruse. O asemenea gazetă ar avea o influență educativă mai profundă și mai veridică.

În afară de asta, credem că denumirile gazetelor trebuie să fie în limba română (acum ele sunt în franceză și engleză), pentru a cultiva limba noastră mai eficient și prin acest mijloc.

Le urăm și studenților-redactori de la FTMIA: Sergiu Casian, Diana Pocaznoi, Natalia Pesterean, Oxana Zidrasco putere de creație la următoarele numere de gazete spre a dirija educația colectivului pe calea binelui și adevărului. Aceleași urări și pentru dl **Iurie Subotin**, prodecan FTMIA, îndrumătorul echipelor redacționale.

Studenții la cămin **Viața de student e și la cămin**

Să fii student și să faci o facultate este minunat. Dar nu te poți considera student cu adevărat dacă nu trăiești la cămin. De ce? Puteți răspunde fiecare dintre voi: "**Pentru că numai la cămin ești cu mâna pe puls. Înveți a trăi individual, îți formezi prietenii de viață, colegii sunt mereu alături**".

Mulți dintre studenții UTM preferă să locuiască la cămin. Mulți dintre ei acceptă condițiile căminului așa cum sunt, alții caută să și le îmbunătățească. Iei dau cu o perie de var, dincolo cu una de vopsea și viața devine mai frumoasă...

Lucretia Martnos (anul 4, grupa DIC-021), Svetlana Lascu (anul 4, grupa MTT-021) și Natalia Pavlenco (anul 3, grupa MTCT-031), FIU, locuiesc în odaia 407, căminul 8. Ca niște gospodine adevărate au dat podul cu var, fereastră și ușile cu vopsea, au pus și tapete care emană căldură și pace în suflet și se simt ca acasă. Svetlana Lascu ne mărturisește că sunt mulțumite de modul de viață și nu au altceva de făcut decât să învețe.

În odaia 313 la fel locuiesc trei domnișoare: Anastasia Pântea (anul 2, grupa DV-041), Marina Pleșca și Ina Tutunaru (anul 3, grupa MTT-031), după ce au terminat cu ordinea, ca niște studente adevărate, și-au amenajat câte o mini bibliotecă cu manualele necesare, precum și literatură adăugătoare, reviste de specialitate. Florile de odaie pe care și le-au adus de acasă cu tot cu etajere speciale completează designul odăii unde au de locuit un an întreg de învățământ.

În genere, căminul nr.8 este bine amenajat, se păstrează ordinea, locatarii respectă regulamentul căminului. La etaje, în bucătării și punctele igienice este lumină. Doamna Valentina Mihailovschi ne aduce la cunoștință că atunci când este apă caldă, funcționează și dușurile.

Și despre căminul nr. 9, unde locuiesc preponderent studenții Facultății de Radioelectronică și Telecomunicații, avem a spune cuvinte frumoase. Pe peretele de la intrare te întâmpină un panou cu diverse avize și regulamente

interne. Printre acestea însă, se evidențiază articolul publicat în "Mes. Univ." în luna septembrie 2005 "Aparatul absolventului Cumatrenco". Acesta reprezintă un exemplu demn de urmat pentru ceilalți studenți, precum și o mândrie că în cămin a locuit un asemenea student. Dna Valentina Teletchi, intendența căminului, este cea care a avut și are grijă de menirea studentului în cămin și la facultate. Aici se are în vedere: studentului să nu-i lipsească nimic, să se simtă bine și să dispună de condiții pentru a învăța.

Am poposit în odaia 508, în care locuiesc cinci băieți: Alexandru Costiuc și Jan Bobeicî (anul 1, grupa TLC-051), Viorel Carteră (anul 1, grupa RE-051), Arcadie Panici (anul 2, grupa TLC 043) și Ion Popescu (anul 3, grupa TLC-043). Aceștia la fel și-au îmborsădit podul cu var și au dat cu vopsea. Pereții fiind doar văruiți, ei au decis să pună tapete. Vor locui la anul viitor în aceeași odaie sau nu, dar este bine să-ți amenajezi odaia pe propriul plac, ne spune Jan Bobeicî. Pentru a da

dovadă de rezultate bune la universitate, Jan împreună cu Alexandru Costiuc și-au procurat un computer pe care l-au instalat în odaie. Acest lucru l-au făcut nu pentru că este la modă, ci pentru că așa le-o cere procesul de învățământ. Ei au conștientizat de la bun început că UTM este una dintre cele mai serioase instituții de învățământ superior din Republica Moldova.

Băieții din odaia 508 spun că nu ar schimba căminul pe nici o gazdă din oraș. S-au acomodat și dacă e de învățat – învață, iar când vor să se relaxeze, Jan le cântă la chitară. După cum vedem, studenții de la FRT sunt tari nu doar la fizică și matematică, ci au și aptitudini artistice.

Pe studenți nu-i sperie faptul că trebuie să-și facă reparație în odăi. Asemenea acțiuni, chiar dacă și necesită investiții financiare, în medie câte 150-300 de lei pentru o odaie, duc la formarea și creșterea unor cetățeni conștienți și responsabili pentru lucrurile din jur.

Stagii în țară și în străinătate

De la începutul funcționării sale Filiera francfonă "Informatica" FCIM și-a pus drept scop dezvoltarea multilaterală a studenților, ținând să-și coordoneze programele de studii cu cele ale universităților partenere, membre ale Consorțiului Filierei:

- Université de la Méditerranée (Aix Marseille II) France,
- Université Laval Canada.

În anul 2002 a fost semnat un acord de Colaborare bilaterală dintre Universitatea Tehnică a Moldovei și Universitatea Méditerranée (Aix Marseille II) Marseille, Franța, care vizează promovarea cercetării, instruirii, având ca scop organizarea instruirii la Filieră, continuarea și intensificarea schimbului de profesori și studenți, recunoașterea bilaterală a diplomelor.

Anul acesta studentele Anghel Victoria (grupa FI-011) și Tatarova Natalia (grupa FI-011) au beneficiat de burse profesionale în cadrul acestei universități.

O colaborare strânsă a fost stabilită cu întreprinderile Pentalog iNet, Franța și Pentalog High Tech, Brașov, România, care la fel au oferit locuri de stagii pentru studenții noștri (Sclifos Alexei și Cazac Marin, grupa FI-011) și nu în ultimul rând BSI France, Bordeaux, Franța (Golovco Anatolie, grupa FI-011).

De un entuziasm și o stăruință arzătoare au dat dovadă și studenții care și-au făcut stagii la întreprinderile din Moldova.

Mobilitatea studenților filierei este asigurată prin burse de studii la universitățile partenere cu durata de 10 luni și burse de stagii profesionale la universitățile și întreprinderile din țările francofone. Profesorii și studenții Filierei participă activ la proiecte științifice și educaționale internaționale, la diferite manifestări în cadrul francofoniei.

Alina Iacurinschi,
responsabil al Spațiului Francofon,
Filiera francfonă "Informatica",
UTM

Studenții buni – cartea de vizită a UTM

Aliona Dobri a fost admisă anul acesta, am putea zice, în mod automat la Facultatea de Urbanism și Arhitectură, înscrisă în prima grupă de arhitectură, prima pe listă. Cum? A meritat pe deplin acest lucru - rodul muncii anterioare, la Liceul Moldo-American de pe lângă Universitatea de Stat din Moldova.

Aliona ar fi putut face o altă alegere. Ea însă a optat pentru UTM... Era pasionată de desen și atunci când s-au desfășurat Zilele Ușilor Deschise la UTM (aprilie 2005), bineînțeles a venit să ia cunoștință mai îndeaproape de tot ce se numește UTM, FUA. I-a plăcut foarte mult mediul universitar tehnic, profesorii, studenții. I-au plăcut și lucrările executate de către studenți expuse în Sala de Expoziții a FUA. Iar atunci când a fost anunțată Olimpiada Tehnică Republicană la desen, nu a ezitat și a participat. A reu-

șit să obțină locul I și diploma de gradul I. Aname acesta a și fost motivul admiterii sale la UTM. Plină de emoții, la solemnitatea admiterii a spus cu convingere la tribună: "Sunt bucuroasă și totodată mândră să fiu studentă la UTM, o universitate cu tradiții frumoase. Am ales arhitectura pentru că este o disciplină dinamică și pentru că servește îmbunătățirii vieții. Sunt pregătită să fac față eforturilor de studiu ce vor urma și am certitudinea că profesorii UTM mă vor ajuta să devin un specialist bun și un bun cetățean".

Deocamdată Aliona Dobri frecventează lecțiile, pregătește temele, își face noi prieteni, își cizează statutul de studentă exemplară. Iar noi îi dorim pe parcursul anilor de studii să ne bucure doar cu rezultate mereu bune.

Procesul Bologna

Cum ne ajustăm la noile rigori

Pe 23 septembrie a.c. în incinta Institutului Muncii a avut loc Seminarul Internațional din seria proiectului TEMPUS "Ajustarea învățământului superior la rigori Procesului Bologna". Au participat profesori, rectori, prorectori, decani din universitățile mai multor țări europene, precum și din instituțiile de învățământ superior ale Republicii Moldova, înalți funcționari de la Ministerul Educației, Tineretului și Sportului RM.

În cuvântul de deschidere dl **Ion Bostan**, rectorul UTM, academician al AȘM a amintit că în mai 2005 Republica Moldova a aderat la Procesul Bologna, care prevede ca până la anul de grație 2010, noi să ajustăm sistemul educațional la rigori acestui proces, contribuind astfel la edificarea Spațiului Universitar European Unic.

Dl **Jean Barloy**, prof. univ., Franța, contractorul Proiectului TEMPUS, a punctat unele bilanțuri în ajustarea învățământului superior din RM la Procesul Bologna rezultate din activitatea anterioară, odată cu demararea proiectului dat.

Astfel s-au modificat planurile și programele didactice pe direcția învățământului universitar în două cicluri. S-a aplicat Sistemul de Credite Academice Transferabile (ECTS) și Suplimentul la Diplomă pentru absolvenți, fapte ce vor înlesni fenomenul mobilității studenților în spațiul european. Eforturile noastre de viitor vor fi îndreptate spre analiza raporturilor universitate-întreprindere, precum și a calității pregătirii specialiștilor.

Dl **Ion Bostan**, vorbitor din partea UTM, a spus că Procesul Bologna, aducând cu sine mobilitatea studenților și profesorilor, poate comporta în sine și niște momente negative, în particular, pentru țările din bazinul Mării Negre. De ce? Pentru că studenții cei mai buni, precum și unii profesori vor "migra" în țările dezvoltate ale Europei, unde condițiile universitare sunt mult superioare. De aceea în cadrul Rețelei Universităților din bazinul Mării Negre (BSUN – abreviere engleză) s-a ajuns la necesitatea înființării unui Centru de Studii pentru modernizarea pe domenii a învățământului superior din această regiune cu suplimentări financiare din partea Uniunii

Europene.

În ceea ce privește munca de organizare a învățământului în două cicluri concret la UTM, dl Ion Bostan a demonstrat concepția dată deja publicată în gazeta "Mesager Universitar" din mai 2005.

Dl **Alexei Toca**, conf. dr., decanul FIMCM a UTM a demonstrat structura planurilor de studii pentru licență (ciclul I) și master (ciclul II) la domeniul "Inginerie și tehnologii industriale".

Dl **Ion Vișa**, rectorul Universității "Transilvania", Brașov, România, prof., dr., ing. a accentuat coeziunea intrinsecă între activitatea didactică și cercetarea științifică în cadrul universitar. Această coeziune stabilește și gradul de calitate în învățământul superior, ceea ce prevede și Procesul Bologna. Dl Vișa a subliniat necesitatea unei regândiri totale a structurii învățământului universitar ingineresc, astfel apropiind eficient dezeratului calității. De exemplu, la Universitatea "Transilvania" s-a desemnat pentru fiecare specializare un "Director de specializare". **Directorul de preferință nu este nici decanul, nici un anume șef de catedră, ci un specialist cu deschidere în domeniu**, care a participat personal la o serie de proiecte europene, care cunoaște planuri similare din Uniunea Europeană, pentru că o cerință principală a Procesului Bologna este compatibilizarea specializărilor cu cele din Uniunea Europeană. Absolventul facultății ingineresci va putea astfel face față cerințelor pe piața europeană a muncii.

Dl Vișa a mai arătat în context că Universitatea "Transilvania" dezvoltă deschiderea spre exterior, pentru că prin colaborările cu Occidentul se poate asigura **alimentarea financiară** – sursă foarte importantă pentru ridicarea calității învățământului ingineresc. S-au format 8 centre de cercetare științifică, pentru ca prin ele să se dezvolte colaborarea cu mediul economic – companii fie din țară, fie din străinătate. Companiile organizează în universitate structuri pentru activitate didactică și pentru cercetare, au prioritate în utilizarea acestor structuri, iar absolvenții sunt angajați în aceste companii. Cu fondurile financiare atrase pe aceste căi, putem moderniza infra-

structura învățământului și cercetării, a mai subliniat dl Vișa.

Calitatea procesului didactic nu poate fi atinsă doar prin schimbarea titlurilor disciplinelor sau fixând un conținut pe care-l credem noi ca eficient. Conținutul didactic trebuie să reiasă în urma unor cooperări europene, a unor module noi, discipline noi, prin colaborare în cadrul programelor europene "Socrates", "Leonardo da Vinci", prin schimbul de experiență și al programelor de cercetare tehnico-științifică. Aceasta va fi o transformare reală a întregului proces.

Dl Vișa a mai atras atenția asupra folosului real al unor noi structuri organizaționale în universitate. Este vorba despre "Departamentul de management al proiectelor de educație și cercetare", care a adus o creștere reală a calității proiectelor și a numărului de proiecte de cooperare. Departamentul are misiunea de a informa cadrele didactice asupra tipurilor de proiecte, termenelor de depunere a actelor, activității eligibile, parteneriatului etc. Departamentul și-a format site-ul propriu, unde este toată informația curentă, nu trebuie să cauți prin tot Internetul timp îndelungat. Departamentul acordă asistență în scrierea proiectelor. Or, se știe, a scrie un proiect nu este o treabă ușoară, mai ales cu multitudinea de termeni, pe care deseori nu-i cunoaștem. Acest departament acordă asistență și mai departe pe întreaga perioadă a derulării proiectelor. Efectul acestei structuri a fost imediat: numai în toamna aceasta au fost scrise 7 proiecte "Leonardo da Vinci" și 4 proiecte "Socrates" și toate au fost aprobate de către Comisia Europeană. Pe plan național Universitatea "Transilvania" a cucerit peste 100 de proiecte. Trebuie deci creat un atare mediu pentru ca profesorii, cercetătorii să încerce prin forțe proprii să aducă bani **pentru modernizarea infrastructurii, extinderea mobilității și, în final, pentru creșterea calității procesului didactic.**

A fost instituit, spune dl Vișa, și un al doilea departament, care și-a dovedit deja eficiența – **Departamentul pentru legături cu mediul economic și social.** Lucrăm la 3 niveluri: studenți pentru asigurarea locurilor de practică în întreprinderi, unde sunt și anga-

jați pentru perioada verii; profesori și ingineri pentru a face training în firmele-companiile industriale; doctoranzi pentru a realiza temele de diplomă și de cercetare.

În felul acesta se înfăptuiește o joncțiune organică între universitate, economie, străinătate.

Proiectele TEMPUS sunt proiecte de asistență, de ajutor, dar proiectele "Leonardo da Vinci" și "Socrates" sunt proiecte de colaborare, unde devii partener la egal cu străinătatea, trebuie să dai dovadă de competență întru realizarea concretă a proiectelor. Tocmai la acest nivel de colaborare egală cu străinătatea a ajuns Universitatea "Transilvania" și se menține bine pe această treaptă.

Am relatat mai larg expunerea dlui **Ion Vișa**, dată fiind încărcătura de idei și sugestii care ar fi posibil, probabil, să fie preluate și la UTM.

În cadrul seminarului au mai expus aspecte privind implementarea Procesului Bologna dñii **I. Nicolae**, prof. univ., Universitatea "Ovidius", Constanța; **Gutu**, profesor la Universitatea de Stat din Moldova; **I. Siscanu**, prof. univ., Universitatea de Stat din Cahul; **P. Todos**, **T. Andros**, **V. Dorogan**, **V. Amariei**, prorectori la UTM; **N. Drăgulănescu**, prof., Universitatea "Politehnica", București; **V. Vrâncanu**, prof., UASM.

Dna **L. Caescu** de la Universitatea "Ovidius" a adus informația privind formarea unui "Portal de termodinamică avansată" pe site-ul BSUN (Black Sea Universities Network – Rețeaua Universităților Riverane Mării Negre), suport pentru programe centrate pe student.

Dl **Jean Barloy**, Franța, a informat seminarul asupra noului program "Erasmus Mundus", care și-a început aplicarea în 2005 și se va desfășura din ce în ce mai larg și în Moldova. Programul dat se referă la studenți și masteranzi și conține condiții de studiu în Occident destul de atractive.

Seminarul dat din 23 septembrie a. c. a fost, se pare, cel mai fertil în idei, apropiindu-ne și mai mult de realizarea prevederilor Procesului Bologna.

Profesorii UTM la Oslo

Între 29 august-3 septembrie 2005, la Oslo (Norvegia), s-a desfășurat Conferința Internațională: "Eficiența energetică și tehnologiile pure". UTM a fost reprezentată la această importantă întrunire mondială de către prorectorul pentru relații internaționale, dl **Valentin Amariei**, conf. univ., dr., și dl **Constantin Tulceanu**, șeful Catedrei "Alimentări cu Căldură și Gaze, Ventilare" (FUA). Organizatorii principali ai conferinței au fost ENSI (Energy Saving International) AS și NEEG (The Norwegian Energy Efficiency Group), agenții care elaborează și promovează proiecte de conservare a energiei și de asigurare a

unei eficiențe energetice. Au participat cca. 80 de reprezentanți din spațiul CSI, Europa de Sud-Est și țările scandinave.

Dl **Trond Dahlsveen**, președintele ENSI, a prezentat un important program de eficiență energetică, tehnologii pure și promovează a lor în spațiul Est European și în țările CSI. Rapoarte au susținut și reprezentanții Băncii Europene pentru Cercetare și Dezvoltare, care la rândul lor, au arătat care sunt căile de finanțare a proiectelor privind eficiența energetică. Tot în cadrul conferinței au fost prezentate și căile de asigurare a protocolului Kioto privind protecția mediului ambient.

Reprezentanții UTM, dl V. Amariei și dl C. Tulceanu, au expus proiectul-pilot care se promovează în prezent la UTM cu susținerea ENSI și care are drept scop pregătirea formatorilor în domeniul auditului energetic al clădirilor și elaborarea unui proiect demonstrational care ar arăta posibilitatea de reducere a consumului de energie. E de amintit că despre demararea cursurilor de pregătire a formatorilor în domeniul auditului energetic al clădirilor (noiembrie-decembrie 2004) și martie 2005, ziarul "Mes. Univ." a relatat anterior (nr. 1, ianuarie, 2005; nr.5, mai, 2005).

Dl Amariei a ținut să ne aducă la cunoștință că întrunirea nu s-a desfășurat cu ușile închise, ci că delegații au avut posibilitatea să viziteze și să ia act de diverse obiecte de menire socială.

Memorabilă a fost vizita la o întreprindere de prelucrare a deșeurilor, care are o capacitate de prelucrare anuală de cca. 250 de mii de tone de gunoi. În baza prelucrării, însă, se produce energie termică și energie electrică. Produsul final al prelucrării deșeurilor este materia primă care poate fi utilizată în industria chimică sau materiale de construcții. Important e faptul că întreprinderea lucrează într-un ciclu închis și nu permite poluarea mediului ambient.

După Conferința Internațională "Eficiența energetică și tehnologiile pure" de la Oslo a urmat Seminarul Internațional "Eficiență energetică și auditul energetic al clădirilor. Experiența internațională și situația în Republica Moldova". Despre seminar publicăm în continuare articolul următor.

Eficiența energetică și auditul energetic al clădirilor. Experiența internațională și situația în Republica Moldova

Sub acest generic s-a desfășurat pe 25 septembrie 2005 seminarul internațional, rezultat al cooperării dintre UTM și Agenția ENSI (Energy Saving International) AS (Oslo, Norvegia). La seminar a fost prezent Excelența Sa **Ulland Leif Arne**, ambasador al Regatului Norvegia în România și Republica Moldova. D-sa și-a exprimat dorința ca implementarea proiectelor susținute de partea norvegiană să contribuie la dezvoltarea durabilă a economiei în RM.

Cu rapoarte la temă privind asigurarea eficienței energetice a clădirilor, adică reducerea consumului de resurse energetice, s-au prezentat: dñii **Anatol Izbândă**, conf. univ., dr. prim-vice director al Agenției pentru Dezvoltare Regională din RM; **Alexandru Boldescu**, inginer-șef,

Departamentul Arhitectură al Primăriei municipiului Chișinău; **Constantin Tulceanu**, șeful Catedrei "ACGV", UTM, conf. univ., dr.; **Trond Dahlsveen**, președinte ENSI (Oslo, Norvegia); **Nikola Kaloyanov**, vicerector, Universitatea Tehnică din Sofia (Bulgaria); **Lubomir Tchervilov**, manager proiect ENSI (Oslo, Norvegia); **Pavel Vârlan**, conf. univ., dr., Catedra "ACGV", UTM, auditor energetic; **Oleg Cotrută**, masterand UTM, Catedra "ACGV", auditor energetic etc.

Participanții la seminar au apreciat ajutorul acordat de către Guvernul Regatului Norvegian în promovarea experienței privind eficiența energetică și auditul energetic al clădirilor. Acordul de colaborare între ENSI și UTM din 23 octombrie 2004 s-a soldat cu realizări concrete, inclusiv a proiectului-pilot

de formare a primilor 10 auditori energeticieni ai clădirilor la Catedra "ACGV". Acestora le-a fost asigurat echipament de cercetare, didactic și software specializat, elaborat de către ENSI și adaptat de către colegii Universității Tehnice din Sofia, Bulgaria la condițiile RM. Rezultatele s-au dovedit a fi concludente, dovadă fiind demonstrația de audit energetic al unor clădiri ale Institutului de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Mamei și Copilului din Chișinău.

Având în vedere tendința integrării RM în Uniunea Europeană și necesitatea alinierii la normele și standardele europene privind performanțele energetice și reabilitarea termică a clădirilor din republică, participanții la seminar au adoptat o rezoluție. Conform acesteia, urmează a fi realizate următoarele

măsuri: perfectarea cadrului legislativ al RM privind performanțele energetice ale clădirilor în conformitate cu normele europene din domeniu (Directiva 2002/SI/CE); elaborarea Concepției naționale privind eficiența energetică și auditul energetic al clădirilor; elaborarea programelor naționale de modernizare tehnică a clădirilor și a unui proiect de Lege cu privire la eficiența energetică a clădirilor; organizarea în cadrul UTM a Centrului Republican de Eficiență Energetică și Audit Energetic al Clădirilor dotat cu echipament performant pentru expertiza termică a clădirilor și, bineînțeles, extinderea programelor de cooperare cu Agenția ENSI și alte instituții internaționale privind eficiența energetică și auditul energetic al clădirilor.

